

BEIÐNI TÆKNIMINJASAFNS AUSTURLANDS UM 25 MILLJÓNA KRÓNA REKSTRARSTYRK FYRIR ÁRIÐ 2027

Framlagið er forsenda þess að tryggja áfram faglegt starf safnsins á meðan Angró er fullgert, nýbygging undirbúin, grunnsýning hönnuð og framleidd, og áfram verði hægt að halda með skráningu og varðveislu safnkostsins sem bjargaðist úr skriðunni.

Rekstrarframlagið verndar jafnframt þá miklu fjárfestingu ríkis, sveitarfélags og annarra samstarfsaðila sem þegar hefur verið lögð í björgun og endurreisn safnsins eftir skriðuföllin á Seyðisfirði árið 2020.

Í STUTTU MÁLI

Tækniminjasafn Austurlands óskar eftir **25 milljóna króna framlagi** úr ríkissjóði til grunnrekstrar árið 2027.

Framlagið verður nýtt til að tryggja nauðsynlegt faglegt starf á meðan safnið gengur í gegnum síðasta hluta endurreisnar sinnar; frá björgun og uppbyggingu yfir í fullbúið, opið safn á nýjum og öruggum stað. Án tryggs grunnrekstrar skapast sú hættu að framkvæmdafé þurfi að standa undir launum og daglegum rekstri. Það myndi hægja á uppbyggingunni, draga úr getu safnsins til að afla mótframlaga og veikja varðveislu, skráningu og miðlun.

Það eru spennandi tímar á Tækniminjasafninu, nýtt safnasvæði rís nú á öruggum stað í bænum og við leggjum okkur fram við að koma upp safni sem verður stolt Seyðfirðinga og nágranna okkar en um leið vinsæll viðkomustaður ferðamanna. Það gerum við með fagmennsku, hugmyndaauðgi og umhyggju fyrir safninu og samfélaginu sem það er sprottið upp úr að leiðarljósi.

Tækifærin eru fjölmörg. Nýja safninu er ætlað að verða flaggskip í austfirskri safnastarfsemi og menningartengdri ferðaþjónustu sem samfélagið allt getur verið stolt af. Á safninu verða fjölbreyttar og áhugaverðar sýningar, vinnustofur, námskeið og viðburðir þannig að það verður ómissandi viðkomustaður gesta Seyðisfjarðar í framtíðinni, en um leið mikilvæg menningarstofnun í sínu nærsamfélagi.

Tækniminjasafnið varð fyrir hamförum sem eyðilögðu eða stórskemmdu meginhluta húsakosts þess og hluta safneignarinnar. Endurreisnin er því ekki hluti af eðlilegri þróun safnsins heldur langtíma björgunar- og varðveisluverkefni á menningararfi sem hefur gildi langt út fyrir sveitarfélagamörk.

Múlaþing hefur stutt safnið með rekstrarframlagi, lóð, húsum og fjármunum, en verkefnið er þess eðlis og umfangs að áframhaldandi ríkisaðkoma er nauðsynleg.

Bent er á að safnið hefur takmarkað aðgengi að fjármagni sökum þess að verkefnið um endurreisn og uppbyggingu safnsins telst ekki fela í sér nýnæmi. Almennir sjóðir sem og opinberir takmarka margir styrkveitingar til uppbyggingar og stofnkostnaðar.

VERKEFNI SAFNSINS 2026

TILNEFNING TIL ÍSLENSKU SAFNAVERÐLAUNANNA

Í apríl var safnið tilnefnt til Íslensku safnaverðlaunanna 2026 fyrir fagmennsku, seiglu og markvisst björgunar-, skráningar- og varðveislustarf eftir skriðuföllin. Verðlaunin voru afhent á Alþjóðlega safnadeginum 18. maí á Kjarvalsstöðum. Listasafn Íslands hlaut verðlaunin en tilnefningin var starfsfólki og aðstandendum Tæknimínjasafnsins mikil hvatning og mikilvæg viðurkenning á endurreisnarstarfinu.

ENDURBYGGING ANGRÓ Á LÓNSLEIRU

Byggingarframkvæmdir við endurreisn 19. aldar bryggjuhússins Angró hófust á árinu eftir mikla undirbúningsvinnu við viðgerð á grind, gluggasmíði og annað undanfarin ár. Sökkjar og gólfplata voru steipt og í lok ágúst var húsgrindin flutt úr geymslu á Lónsleiru. Í september reis upprunaleg grind hússins á ný. Elvar Már Kjartansson stýrir verkefninu og vinnur að því ásamt Frey Andréssyni, Halldóru Kristínu Lárusdóttur og Unnari Sveinlaugssyni. Á næstu vikum verður húsinu lokað og þak

sett á það. Í vetur verður unnið að klæðningu, ísetningu glugga og hurða og frágangi innanhúss. Húsið verður mikilvægast og stærsti gripur safnsins.

SAFNKOSTUR, SKRÁNING OG RANNSÓKNIR

Í upphafi árs hófst markviss skráning í nýja útgáfu menningarlega gagnasafnsins Sarps. Sérstök áhersla var lögð á ritsímasafnið og búnað tengdan fjarskiptasögu Seyðisfjarðar og Íslands. Varðveisluhúsnæðið gegnir þar lykilhlutverki. Þar er safnkostur yfirfarinn, ástand gripa metið og þeir bornir saman við endurskoðaða söfnunarstefnu.

GRUNNSÝNINGIN Í VÉLSMIÐJUNNI

Sýningin „Búðareyri – saga umbreytinga“ var opin frá 15. maí til 4. september. Aðsókn jókst verulega eftir að flotbryggja skemmtiferðaskipa var færð nær Vélsmiðjunni. Reynslan veitti mikilvægar upplýsingar um gestaflæði, starfsmannabörf og vöruframboð framtíðarsafnsins. Ný hljóðleiðsögn var gerð fyrir snjallsíma gesta.

LEIKSÝNINGIN AFTURGÖNGUR

Leikþættirnir um Vélstjórnann frá Aberdeen og Bjarna-Dísu voru þróaðir áfram og sýndir fyrir fullu húsi í júní, júlí og ágúst, bæði á íslensku og ensku undir heitinu „Echoes of the Past“. Vonir standa til að hægt verði að bjóða upp á slíkar sýningar í nýju safni þegar fram líða stundir.

SAMSTARF UM GEIRAHÚS

Safnið vann með Skaftfelli og Safnasafninu að varðveislu og endurbótum á Geirahúsi og veitti ráðgjöf um skráningu, pökkun og varðveislu innbús og verka alþýðulistamannsins Ásgeirs Jóns Emilssonar, Geira. Sýningin „Geiri, opið hús“ var opnuð í Skaftfelli 7. mars þar sem fram fór heimildasöfnun og innbúi hans og listaverkum var pakkað niður eftir ítarlega skrásetningu og ljósmyndum. Gripirnir eru varðveitt hjá safninu þar til viðgerðum á íbúðarhúsi hans lýkur.

Sýningin „Ljósmyndir Geira“ opnaði 1. maí í Galleríi Herðubreiðar í samstarfi við Ströndin Studio. Þann 13. maí var haldinn viðburðurinn „Spjöllum saman um Geira“. Sett var upp skilti um listamanninn fyrir utan íbúðarhús hans.

NÝ GRUNNSÝNING Í NÝJU SAFNI

Sýningarteymi safnsins vinnur áfram að þróun, hönnun og gerð nýrrar grunnsýningar sem sett verður upp í Angró. SAMSPIL TÆKNI OG NÁTTÚRU er yfirþema sýningarinnar sem mun nýta sögu Seyðisfjarðar allt frá landnámi til dagsins í dag til að varpa ljósi á vissa þætti í því samspili.

STARFS- OG FJÁRHAGSÁÆTLUN 2027

Árið 2027 verður viðburðaríkt í uppbyggingu Tæknimíniasafns Austurlands. Byggingaframkvæmdir og gerð nýrrar grunnsýningar verða í forgrunni, samhliða gestamóttöku í Vélsmiðjunni og áframhaldandi skráningu safnkostsins. Með þessum verkefnum færirst safnið nær því að opna á nýjum stað og skapa umgjörð þar sem saga, tæknimenning og safngripir fá að njóta sín.

Á árinu er stefnt að því að ljúka framkvæmdum við Bryggjuhúsið Angró, bæði innan húss og utan.

Jafnframt hefst framleiðsla nýrrar grunnsýningar sem þar verður sett upp. Þetta eru stórir áfangar í endurreisn safnsins og spennandi tækifæri til að miðla sögu og þeim fjölbreytta menningararfi sem það varðveitir.

Einnig er fyrirhugað að hefja byggingu nýbyggingar við hlið Angró. Þar verður inngangur safnsins ásamt safnverslun, snyrtingum og fjölnotarými, auk skrifstofa og annarrar aðstöðu fyrir starfsfólk.

Nýbyggingin verður mikilvægur hluti af heildinni og skapar aðstöðu fyrir gestamóttöku, daglegan rekstur og fjölbreytt safnastarf.

Á meðan uppbyggingin stendur yfir verður áfram tekið á móti gestum á sýningu safnsins í Vélsmiðjunni, sem verður opin daglega yfir sumarið. Gert er ráð fyrir fleiri gestum en árið 2026, einkum farþegum skemmtiferðaskipa. Sýningin gegnir því mikilvægu hlutverki við að halda safninu lifandi og aðgengilegu á þessu umbreytingarskeiði.

Áfram verður lögð mikil áhersla á skráningu safnkostsins til að ná heildstæðu yfirliti yfir þá gripi sem safnið varðveitir. Sú vinna styrkir grunninn að varðveislu, rannsóknum og sýningargerð og hjálpar til við að draga fram þær fjölmörgu sögur sem felast í safnkostinum.

Tilfallandi viðburðum og safnfræðslu verður einnig sinnt eftir því sem aðstæður leyfa, þótt umfang þeirra verði minna meðan kraftar og fjármunir beinast að uppbyggingunni. Meginmarkmið ársins er að færa endurreisn safnsins áfram og leggja traustan grunn að opnun þess og öflugu safnastarfi til framtíðar.

Rekstrarreikningur Sundurliðun	Samtals
Framlög, styrkir og tekjur	
Menningar- og viðskiptaráðuneytið	25.000.000 kr
Framlag Múlapings - rekstrarstyrkur	13.000.000 kr
Húsafríðunarsjóður Vélsmiðja	1.500.000 kr
Húsafríðunarsjóður Angró	1.500.000 kr
Vinnumálastofnun	684.824 kr
Safnaráð - Öndvegissstyrkur	3.500.000 kr
Safnaráð - Farskóli	300.000 kr
Safnaráð - óskilgreint	300.000 kr
Safnaráð - óskilgreint	1.500.000 kr
Uppbyggingasjóður	1.850.000 kr
Almennir styrkir Alcoa	1.500.000 kr
Almennir styrkir Rarik	1.500.000 kr
Almennir styrkir Landsvirkjun	1.000.000 kr
Tekjur skemmtiferðaskipa	1.390.000 kr
Tekjur safns og safnbúðar	3.400.000 kr
Þjónusta við Hafnir Múlapings	250.000 kr
Alls	58.174.824 kr
Keypt til endursölu	
Vörukaup til endursölu	1.400.000 kr
Laun og launatengd gjöld	
Allir launþegar	38.240.000 kr
Húsnæðiskostnaður og viðhald búnaðar	0
Samtala rekstarkostnaðar	8.520.000 kr
Stjórnar- og starfssemiskostnaður	0
Samtala stjórnunar og starfssemiskostnaðar	10.200.000 kr
Alls	58.360.000 kr
Hagnaður / tap	- 185.176 kr

ALMENNT UM OKKUR

SAFN MEÐ ÞJÓÐLEGT HLUTVERK

Tækniminjasafn Austurlands var stofnað árið 1984 og opnaði fyrstu sýningu sína árið 1995, á aldarafmæli Seyðisfjarðarkaupstaðar. Safnið fékk viðurkenningu Safnaráðs árið 2014. Hlutverk þess er að safna, varðveita, rannsaka, skrá og miðla verkunnáttu, munum, minjum og frásögnum sem varpa ljósi á tækniþróun og áhrif hennar á samfélag og umhverfi, einkum frá lokum nítjándu aldar til samtímans.

Seyðisfjörður skipar sérstakan sess í þessari sögu. Þar mættust siglingar, verslun, iðnaður, rafmagn, fjarskipti og ný byggingartækni snemma og með afgerandi hætti. Safnið varðveitir því ekki aðeins staðarsögu heldur mikilvægan hluta af sögu nútímavæðingar Íslands. Í safnkosti og húsum þess birtast breytingar á atvinnuháttum, samgöngum, samskiptum, verkunnáttu og

daglegu lífi.

ANGRÓ SEM BRÚ MILLI FORTÍÐAR OG FRAMTÍÐAR

Bryggjuhúsið Angró var reist árið 1881 af Otto Wathne. Húsið hefur þjónað fjölbreyttum hlutverkum: þar voru meðal annars verslun, síldarsöltun, íbúð, samkomur, opinberar móttökur, starfsemi á stríðsárum, skipaafgreiðsla og netagerð.

Endurbygging þess á Lónsleiru sameinar húsvernd, safnastarf og framtíðarsýn. Þar verður ný grunnsýning safnsins sem fjallar um samspil náttúru og tækni frá landnámi til samtímans.

Staðsetningin við Lónið er öruggari með tilliti til ofanflóða og í nálægð við höfnina, þar sem stór hluti gesta Seyðisfjarðar kemur að landi. Hún skapar raunhæfan grundvöll fyrir aukna aðsókn og tekjuöflun til frambúðar þegar nýja safnið hefur opnað.

FRÁ HAMFÖRUM TIL ENDURREISNAR

Þann 18. desember 2020 féll stærsta skriða sem fallið hefur á íslenskt þéttbýli á Seyðisfirði. Hún fór yfir safnasvæðið á Búðareyri. Renniverkstæðið, gamla Skipasmíðastöðin og elsti hluti Vélsmiðjunnar gjöreyðilögðust, önnur hús stórskemmdust og stór hluti sýninga og safnkosts lenti í aur og vatni. Um var að ræða eitt umfangsmesta tjón sem orðið hefur á íslenskum menningararfi á síðari tímum.

Starfsfólk, sjálfbóðaliðar og samstarfsaðilar hófu þegar björgun, flokkun, hreinsun og mat á safnkosti. Sú vinna hefur staðið árum saman. Á sama tíma þurfti að móta nýja stefnu, útvega öruggt varðveisluhúsnaði, endurbyggja starfsemina og hanna nýtt safn frá grunni.

SAFNIÐ ER STARFANDI ÞÓTT ÞAÐ SÉ Í UPPBYGGINGU

Frá árinu 2023 hefur safnið rekið sýninguna *Búðareyri saga umbreytinga* í Vélsmiðjunni. Sýningin fjallar um þróun byggðar og atvinnulífs á Búðareyri, höfnina, verslun, Vélsmiðjuna, fjarskipti, hernámsárin, náttúrufar og skriðuföll. Hún er gagnvirk og hentar jafnt skólahópum, heimafólki og ferðamönnum. Flutningur flotbryggju nær Vélsmiðjunni árið 2026 jók aðsókn gesta af skemmtiferðaskipum og sýnir þau tækifæri sem felast í nýja safnasvæðinu við höfnina

Safnið hefur einnig sett upp sýningar undir berum himni, gert söguskilti og sinnt stafrænni miðlun, viðburðum og fræðslu.

VÖRÐUR Á LEIÐ OKKAR FRÁ AURSKRIÐU

SAFNKOSTURINN

- 2021: Neyðarstarf og björgun safnkosts af skriðusvæði. Flokkun og fyrsta grisjun í bráðabirgðahúsnaði.
- 2022: Áframhaldandi grisjun.
- 2023: Nýtt varðveisluhúsnaði keypt og safnkosturinn fluttur þangað. Áframhaldandi vinna við að fara í gegnum safnkostinn sem kom upp úr drullunni.
- 2024: Áfram unnið að skráningu og grisjun safnkosts.
- 2025: Formleg skráning í nýjan Sarp hófst.
- 2026: Skráningarvinna hélt áfram af fullum krafti.

VÉLSMIÐJAN

- 2023: Viðgerðir á þeim hluta Vélsmiðjunnar sem enn stóð.
- 2023: Sýningin „Búðareyri – saga umbreytinga“ opnuð við góðan róm gesta.
- 2026: Skrifstofuaðstaða safnsins var flutt tímabundið á efri hæð Vélsmiðjunnar vegna flutnings Wathne hússins.

RANNSÓKNIR OG STEFNUMÖRKUN

- 2021: Stefnumótunarvinna um framtíð safnsins í samstarfi margra ólíkra aðila.
Rannsóknarverkefnið „Eyðing og framtíð safns, samfélags og þjóðminja“, sem var samstarf námsbrautar í safnafræði við Háskóla Íslands, Tækniminasafns Austurlands og Þjóðminjasafns Íslands
- 2022: Ný Safnastefna samþykkt.
Varðveisl- og grisjunarstefna samþykkt.
Rannsókn í samstarfi við námsbraut í safnafræði við HÍ: „Deaccessioning, Circular Economy, and Museums in Iceland“ ásamt útfærðri grisjunaráætlun fyrir Tækniminasafnið.

NÝTT SAFNASVÆÐI

- 2021: Starfshópur kom með tillögur að flutningi húsa af Búðareyrinni. Lagt til að Angró, yrði flutt á Lónsleiru fyrir framtíðarhúsnæði safnsins.
- 2022: Hið sögufræga Angró-hús, sem hafði skemmst mikið í skriðuföllunum féll saman í aftakaveðri. Neyðarbjörgun þess.
- 2023: Skipulagning á nýju safnasvæði og hönnun húsnæðis hófst.
Angró: Viðir hússins flokkaðir og unnið að viðgerð á grind hússins
- 2024: Unnið var að deiliskipulagi fyrir nýtt safnasvæði og hönnun bygginga.
Endurbygging Angró undirbúin með vinnu við grind og smíði tréverks.
- 2025: Farg sett á lóðina undir Angró til að þjappa undirlag. Vinnu við grind Angró lauk og nýir gluggar í húsið smíðaðir. Hönnun hússins á lokastigum.
- 2026: Byggingarframkvæmdir við Angró hófust, grunnur steypur og húsið reist.

SÝNINGAR OG MIÐLUN

Auk eftirtalins fjöldi viðburða, minni sýningar, heimildamyndagerð og markviss miðlun á heimasíðu og samfélagsmiðlum safnsins.

- 2022: Útigallerýið (skiltastandar): The Landslide Project ljósmyndasýning opnuð.
- 2023: Fastasýningin Búðareyri – saga umbreytinga opnuð í Vélsmiðjunni.
Nútímalegar, sérhannaðar og sérsníðar „Vörður“ settar upp hér og þar á Seyðisfirði með upplýsingum varðandi daglegt líf í bænum.
- 2024: Undirbúningur fyrir hönnun og gerð nýrrar grunnsýningar í Angró hófst.
Útigallerýið: Sýningin Störf kvenna opnuð.
- 2025: Sýningarteymi ákvað gróflega efnistöð og hönnun nýrrar grunnsýningar hófst.
- 2026: Mikil aukning var í gestakomum á grunnsýninguna í Vélsmiðjunni.
Leikþættirnir Afturgöngur sýndir í Vélsmiðjunni við góðar undirtektir áhorfenda.
Vinna við nýja grunnsýningu hélt áfram.